

पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयाच्या तळमजल्यावरील लाकडी पोटमाळा तयार करणे व ऐतिहासिक अभिलेखांचे सुक्ष्मचित्रिकरण झालेले रील ठेवण्यासाठी कॉम्पॅक्टर बसविण्याच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मपुवि-२०२४/प्र.क्र.१२०/सां.का.२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-३२.
दिनांक : २५ सप्टेंबर, २०२४

- संदर्भ :- १. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. जा.क्र. पुरा संचा/लेखा/लेअ/२०२४/ बी-९५१, दि.२२ जुलै, २०२४.
२. मुख्य अभियंता यांचे कार्यालय, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, मुंबई यांचे पत्र क्र.मुअ (मुं)/का-२ ३७३६/२०२४ दि.२१ ऑगस्ट, २०२४.
३. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. पुरा. संचा/लेखा/प्रवि/२०२४/बी-१३०७, दि.२३ ऑगस्ट, २०२४.

प्रस्तावना:

शासनाचे दुर्मिळ व ऐतिहासिक महत्वाचे अभिलेख सांभाळून ठेवणारा पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या प्रशासनिक नियंत्रणाखालील एक महत्वाचा विभाग म्हणजे पुराभिलेख संचालनालय असून, संचालनालयात ईस्ट इंडिया कंपनीच्या काळापासूनचा इंग्रज सरकारचा सर्व पत्रव्यवहार सुस्थितीत जपून ठेवण्यात आलेला आहे. पुराभिलेख संचालनालयामध्ये सुमारे ४०० वर्षांपासूनची ऐतिहासिक कागदपत्रे जतन करण्यात आली आहेत. मोडी, उर्दू, इंग्रजी, देवनागरी, पर्शियन अशा वेगवेगळ्या लिप्यांमध्ये ही ऐतिहासिक कागदपत्रे आहेत. पुराभिलेख संचालनालयातील उपलब्ध कागदपत्रे ही ऐतिहासिक काळातील राजकीय, आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक तसेच शैक्षणिक स्थित्यंतरांचे महत्वाचे पुरावे आहेत. ही कागदपत्रे केवळ मानव जातीच्या इतिहासाची जपणूक नसून त्यांचे ऐतिहासिक व प्रशासकीय महत्त्वही तेवढेच आहे. पुराभिलेख संचालनालयातील दुर्मिळ कागदपत्रांची संख्या १७.५ कोटी असून त्यापैकी सुमारे ५०% कागदपत्रांचे सुक्ष्मचित्रिकरण (Microfilming) करण्यात आले आहे. सदर सुक्ष्मचित्रिकरण करण्यात आलेल्या दुर्मिळ कागदपत्रांचे तयार रील्स ठेवण्यासाठी, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई कार्यालयातील तळमजल्यावरील लाकडी पोटमाळा तयार करणे व दर्जेदार प्रतीचे कॉम्पॅक्टर बसविणे आवश्यक असल्याने संचालनालयाने कळविले असून यासाठी रु. ५४,७७,९५७/- (अक्षरी रुपये चौपन्न लाख सत्त्याहत्तर हजार नऊशे सत्तावन्न फक्त) इतका खर्च होणार आहे. तसेच सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने, मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई यांनी रु. ५४,७७,९५७/- (अक्षरी रुपये चौपन्न लाख सत्त्याहत्तर हजार नऊशे सत्तावन्न फक्त) इतक्या खर्चाच्या प्रस्तावास उपरोक्त संदर्भ क्र.३ च्या पत्रान्वये तांत्रिक सहमती प्रदान केली असून, सदर प्रस्तावास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याची विनंती, संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांनी संदर्भ क्र.१ च्या पत्रान्वये केली आहे. त्यानुसार सदरहू प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांच्या कार्यालयातील सुक्ष्मचित्रीकरण झालेल्या ऐतिहासिक व दुर्मिळ अभिलेखांचे तयार रील ठेवण्यासाठी तळमजल्यावरील लाकडी पोटमाळा तयार करण्यास व कॉम्प्युटर बसविण्यासाठी होणाऱ्या रु.५४,७७,९५७/- (अक्षरी रुपये चौपन्न लाख सत्याहत्तर हजार नऊशे सत्तावन्न फक्ता) इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास सदर शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदरचा खर्च “मागणी क्र. क्रमांक झेडडी-२, २२०५ कला व संस्कृती, १०४ पुराभिलेख (०१) (०२) पुराभिलेख कार्यालये (२२०५ १७९५) (अनिवार्य) १३-कार्यालयीन खर्च” या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षात उपलब्ध करण्यात आलेल्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

३. यासाठी संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय, सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण २०१९/प्र.क्र१०/इमा-२ अन्वये मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई यांनी दिलेल्या तांत्रिक मान्यतेनुसार व वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दि.१७.४.२०१५ सोबतच्या वित्तीय अधिकारी नियमपुस्तिका १९७८, भाग-पहिला, उपविभाग-२, अ.क्र.३७, नियम क्र.९० नुसार प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२४०९२५१५२६३६४३२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. अ.मु.स. (सांस्कृतिक कार्य) यांचे स्वीय सहायक, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. महालेखापाल लेखा परिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र -१, मुंबई.
४. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई.
५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
६. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
७. अवर सचिव / कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. निवडनस्ती/सां.का.२